РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д-р Снежина Любозарова Димитрова
Катедра „Англицистика и американистика“, ФКНФ, СУ „Св. Климент Охридски“

на материалите, представени за участие в конкурс
за заемане на академичната длъжност „доцент“
в Софийски университет „Св. Климент Охридски“
по професионално направление 2.1. Филология (Фонетика и фонология на испанския език), обявен в ДВ, бр. 88 от 18.10.2024 г.

В конкурса за „доцент“, обявен в Държавен вестник, бр. 88 от 18.10.2024 г. и на интернет-страницата на Софийския университет „Св. Климент Охридски“ за нуждите на Катедра „Испанистика“ към Факултета по класически и нови филологии, като единствен кандидат участва Милена Петрова Маринкова.

1. Процедура и документация

Със заповед № РД-38-647 от 20.11.2024 г. на Ректора на Софийския университет „Св. Климент Охридски" съм определена за член на научното жури на конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент“ в СУ „Св. Климент Охридски“ в област на висше образование 2. Хуманитарни науки, професионално направление 2.1. Филология (Фонетика и фонология на испанския език), обявен за нуждите на Катедра „Испанистика“ към Факултета по класически и нови филологии.

Единственият кандидат, подал документи за участие в обявения конкурс, е д-р Милена Петрова Маринкова - главен асистент в Катедрата по испанистика при СУ „Св. Климент Охридски”. Предоставеният ми от гл. ас. д-р Маринкова комплект материали напълно отговаря на всички изисквания на Закона за развитието на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ) и на Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и за заемане на академични длъжности в СУ „Св. Климент Охридски“. Представеният от кандидатката набор от материали включва всички необходими документи по процедурата.

Според подадената справка за изпълнението на минималните национални изисквания по чл. 2б от ЗРАСРБ за професионална област 2. Хуманитарни науки, професионално направление 2.1 Филология гл. ас. д-р Милена Маринкова е представила следните данни: по

група от показатели **А** (мин. 50 т.) – защитен дисертационен труд за присъждане на ОНС "доктор" „*Сричката в съвременния испански език (синхрония и типология*)", СУ „Св. Климент Охридски", 2009 г.; група от показатели **В** (мин. 100 т.) – монография „*Фонетика и фонология на говорните звукове в глобалния испански език*", УИ „Св. Климент Охридски", 2024; група от показатели **Г** (мин. 200 т.) - публикувана книга на базата на защитен дисертационен труд за присъждане на ОНС "доктор" – „*Типология на сричката в съвременния испански език*" (2015 г.) – 75 т. и 13 статии по тематичната област на настоящия конкурс – 130 т.; група от показатели **Д** - Цитирания или рецензии (мин. 50 т.) – кандидатката е посочила цитирания за общо 70 т.

Според справката за изпълнение на минималните национални изисквания по ЗРАСРБ и в четирите групи показатели кандидатката напълно изпълнява минималните изисквания.

2. Кратки биографични данни за кандидата

Главен асистент д-р Милена Маринкова е завършила висшето си образование по специалност „Испанска филология" със степен „магистър" в СУ „Св. Климент Охридски" през 1996 г. През 2010 г. придобива на образователната и научна степен „доктор" след защита на дисертация на тема „*Сричката в съвременния испански език (синхрония и типология)"*. Трудовата дейност на Милена Маринкова в СУ „Св. Климент Охридски" започва през 2007 г., когато печели асистентски конкурс към Катедрата по испанистика и португалистика във Факултета по класически и нови филологии. През периода 2007 – 2024 г. преминава последователно всички стъпала на научно-преподавателското си израстване като асистент, старши асистент и главен асистент в Катедрата по испанистика и португалистика при СУ, специалност „Испанска филология". Има професионален опит и като учител по испански език в средното училище, както и като преводач на свободна практика от и на испански език. Освен испански език, главен асистент д-р Маринкова владее португалски, английски и френски на ниво B1-B2 и руски език на ниво A1-A2.

За повишаване на професионалната квалификация на кандидатката допринасят и две специализации - шестмесечна в Мадрид, която включва участие в Курс за подготовка на преподаватели по испански език и литература (със стипендия на Испанската агенция за международно сътрудничество при Министерство на външните работи на Кралство Испания) и деветмесечна специализация във Висшия институт за научни изследвания [CSIC] в Мадрид със стипендия на Фондация „Каролина" в Кралство Испания.

3. Обща характеристика на дейността на кандидата

Учебно-преподавателската дейност на кандидатката включва следните курсове от Бакалавърската програма на специалност „Испанска филология“ при СУ „Св. Климент Охридски“: *Фонетика и фонология* (задължителна дисциплина – лекции и упражнения), *Историческа фонетика* (задължителна дисциплина – лекции), *Диалектология на испанския език* (избираема дисциплина – лекции), *Устен превод* (избираема дисциплина – лекции и семинари) и *Преводаческа практика* (упражнения). В магистърска програма „Приложна лингвистика“ гл. ас. д-р Маринкова води курс *Устната комуникация и нейният дискурс* (езикът на електронните медии) – лекции и семинари. В магистърска програма „Франкофония, многоезичие и междукултурна медиация“ на специалност „Френска филология“ гл. ас. д-р Маринкова преподава лекционния курс *Увод във взаиморазбирането между френски и испански език*.

Проектната и научно-организационна дейност на д-р Маринкова включва работа по 5 проекта през периода 2013 – 2023 г., като за проекта „Създаване на съвременен уебсайт с адаптивен дизайн на Катедрата по испанистика“, на който е ръководител, през 2023 г. е отличена от научната комисия към Факултета по класически и нови филологии на СУ „Св. Климент Охридски“. Била е отговорник за втори чужд език в специалност „Испанска филология“, член на комисията за кандидат-докторантския изпит по испански език, курсов ръководител на I, II и III курс в специалност „Испанска филология“ и член на комисията към катедрата за подбор на студенти за мобилност по програмата „Еразъм“.

Освен това, през периода 2014 – 2023 г. гл. ас. д-р Милена Маринкова участва в Националната комисия за организиране и провеждане на олимпиадата по испански език и е експерт-оценител на съдържанието на проекти на учебни комплекти по испански език за средното образование към МОН.

Д-р Маринкова е член на Аржентинското общество за лингвистични изследвания (SAEL), на Международната асоциация на професионалните писмени и устни преводачи (IAPTI) и на Асоциацията на преводачите.

Активната основна учебно-педагогическа работа на гл. ас. Милена Маринкова, както и нейната проектна, организационна и експертна дейност в и извън рамките на университета безспорно заслужават висока оценка.

4. Характеристика на научната продукция на кандидата

Главен асистент д-р Милена Маринкова участва в настоящия конкурс с общо 15 публикации, от които две монографии и 13 статии. Всички те са свързани с научната област на настоящия конкурс и най-общо могат да бъдат класифицирани тематично както следва: (i) публикации в областта на контрастивната фонетика и фонология, разглеждащи синхронната вариативност и диахронните промени на говорните звукове в глобалния испански език - № 1, 2, 3, 4, 5, 8, 10, 11, 12, 15; (ii) публикации, посветени на определени аспекти на фонетиката и фонологията на съвременния испански език (в т.ч. и включващи съпоставка с български) - № 1, 2, 7, 9, 11, 14; (iii) публикации, свързани с практиката на обучението по испанска фонетика - № 2, 6, 10, 13, 14.

В тази рецензия ще бъде представен в детайли хабилитационният труд на гл. ас. д-р Маринкова – монографията „*Фонетика и фонология на говорните звукове в глобалния испански език*“ (УИ „Св. Климент Охридски“, 2024 г.)

Монографията „*Фонетика и фонология на говорните звукове в глобалния испански език*“ е с общ обем от 191 страници. Тя синтезира научните търсения и многогодишната изследователска работа на авторката най-вече в първата и втората от трите тематични области, очертани по-горе. Монографията се състои от Увод (стр. 13 - 42), четири глави (стр. 43 - 148), Заключение (стр. 149 - 153), няколко приложения – терминологичен индекс, индекс на цитираните топоними, индекс на цитираните езици, диалекти и говори, списъци на дигитализираните и аудио-визуалните ресурси и библиография, включваща внушителен брой заглавия – общо над 300 публикации на испански, английски, френски, руски и български език.

Уводът ясно дефинира обекта и предмета на изследване, а именно – диахронните промени и синхронната вариативност на звуковете в разновидностите на испанския език, говорени на няколко континента: техните артикулаторни, акустични и перцептивни характеристики и функционални и афункционални реализации като следствие от фонотактиката и прозодичните особености на тополектите, регионалектите и геолектите, в които те се срещат. Целта е да бъде предложена генетична класификация на испанороманските езици и териториални диалекти на основата на фонетични и фонологични критерии, следвайки принципите за възникване на различия между звуковите сегменти в диасистемата на испанския език. В изпълнение на поставените изследователски задачи е екстрахиран и анализиран материал от внушителен брой дигитализирани и аудио-визуални ресурси (изброени на стр. 40 - 42). Представянето на структурата на труда е обособено в отделна част от Увода (стр. 14 - 15). Отделна част е посветена и на очертаването на теоретико-методологическите основи на изследва-

нето (стр. 15 - 39), като в нея прави впечатление последователното прилагане на анализа с помощта на диференциални признаци на артикулационните и акустичните характеристики на испанските гласни и съгласни звукове. Тук, както и в хода на изложението в цялата монография, гл. ас. д-р Маринкова демонстрира умението си на основата на детайлно познаване на разнообразни аналитични подходи (както традиционни, така и съвременни – дескриптивен, системно-структурен, генеративен, съпоставителен и т.н.) да изгради стройна системна база за своето изследване.

В първата глава на монографията (стр. 43 - 54) се разглеждат историческите предпоставки за произхода и съществуването на различия между регионалните вариантите на езика. Хронологично са проследени предримската, римската, визиготската и мосарабската фази в историята на испанския език. Много необходими и полезни за читателя са включените лингвогеографски илюстрации, които онагледяват разположението на териториалните диалекти. Таблиците и фигурите илюстрират динамиката на промените и систематизират описаните тенденции.

Втората глава от изследването (стр. 55 – 91) е посветена на звуковата подсистема в териториалните диалекти на територията на Испания. Представени са последователно астуролеонският, наваро-арагонският и кастилският исторически диалект (последният – с неговите основни поддиалекти), андалуският иновационен диалект, няколко преходни диалекта (риоански, екстремадурски, мурсийски и канарски), сефарадските говори (пример за контактни диалекти) и не на последно място - интерференцията на регионалните езици в Испания (каталонски, галисийски и баски) върху звуковата система на съвременния испански език.

В третата глава на монографията (стр. 92 – 142) се представя подробно звуковото варираме, характерно за четири регионални норми на испанския език в Латинска Америка: в Южния конус и Рио де ла Плата (Аржентина, Уругвай, Парагвай и Чили), Андите (Боливия, Перу, Еквадор и Колумбия), Карибския басейн и Антилските острови (Венесуела, Куба, Доминиканската република и Пуерто Рико), както и Централна и Северна Америка (Панама, Коста Рика, Никарагуа, Хондурас, Ел Салвадор, Гватемала, Мексико). Основните диатопични вариации във вокалната и консонантната система (особено що се отнася до подсистемата на беззвучните фрикативи) са систематизирани с помощта на вокалния трапец (фиг. 25) и на таблица 14 в края на главата. Може би на следващ етап би било интересно да се добави и обзор на съществуващите изследвания върху регионалните варианти на испанското произношение в САЩ, особено с оглед на интерференцията от страна на говорната норма на английския език.

Четвъртата глава от изследването (стр. 143 – 148) е посветена на подсистемата на звуковите сегменти на испанския език в Северна Африка и Западна Сахара, Екваториална Гвинея, Филипинските и Марианските острови. В края на тази глава е включена и една много полезна таблица (таблица 15, стр. 148) на испанските говорни звукове и тяхното графично представяне както с традиционните символи на IPA, така и със системата за автоматична фонетична транскрипция SAMPA. Би могло тази таблица да бъде изведена на по-видно място и/или съответно обозначена в съдържанието на монографията с оглед на по-лесното й намиране и използване.

В заключението на монографията (стр. 149 – 153) са обобщени особеностите на вокалната и консонантната подсистеми в анализираните от авторката тополекти, регионолекти и геолекти на испанския език и са очертани възможни насоки за бъдещи изследвания.

Както се вижда от резюмето на текста на монографията, в представения хабилитационен труд със средствата на диасистемния анализ са обработени, систематизирани и обобщени внушителен обем данни. Главен асистент д-р Маринкова демонстрира завидна общолингвистична подготовка, способност за комплексен подход и детайлен анализ на изследвания обект, както и отлично владеене и използване на методологично-понятийния апарат на съвременната фонетика и фонология. По мое мнение монографията представлява интерес както за специалисти – испанисти, така и за фонетици, фонолози и диалектолози, които изследват или просто се интересуват от акцентното разнообразие в други езици както в синхронен, така и в диахронен план. Въпреки високата информационна плътност на текста, монографията може да служи и като основен литературен източник за специализиран академичен курс, посветен на акцентното разнообразие в испанския език.

Монографията на Милена Маринкова съдържа безспорни теоретични и практико-приложни приносни моменти по отношение на генетичната класификация на испанороманските езици и диалекти въз основа на фонетични и фонологични критерии както в диахронен, така и в синхронен план. Възприетият от авторката системно-структурен подход й позволява не само да анализира и систематизира предпоставките, които оказват влияние върху развоя на сегментното и на супрасегментното равнище на испанския като исторически език, но и да отдели внимание на вариативни особености, дължащи се на ареални и етнически характеристики, пол, възраст и други индивидуални особености на говорещия, на влиянието на фактори като регистър и др. Корпусът от дигитализирани ресурси успешно може да бъде използван и за бъдещи научно-приложни цели.

Другите две основни тематични полета в научното творчество на гл. ас. д-р М. Маринкова, в които вниманието на научното изследване се фокусира върху фонетиката и фонологията на съвременния испански език (често в съпоставка с български и с оглед на преподаването на испанска фонетика на българи), доминират в публикуваната книга на базата на защитен дисертационен труд за присъждане на ОНС „доктор“, озаглавена „*Типология на сричката в испанския език*“. В нея се описва испанската сричка в синхронен и диахронен аспект, сричковите модели в съвременния език и позиционните варианти на звуковите сегменти в границите й. Направеното контрастивно изследване върху сричковите структури, сричковите граници, стъпката и ударението в испанския и в българския език, както и резултатите от проведеното експериментално изследване върху интерференцията на българския език при овладяването на испанския език като чужд представляват основни приносни моменти в цитирания труд.

Няма да се спирам подробно на приносните моменти във всяка една от останалите общо 13 публикации, представени от д-р М. Маринкова. По мое мнение те са описани в детайли и напълно коректно в документацията за участие в конкурса. Всички те допълват общата картина на научните постижения на гл. ас. д-р Милена Маринкова като сериозен и ерудиран изследовател в областта на контрастивната, синхронна и диахронна фонетика и фонология, с фокус върху испанския и българския език.

Всички публикации са самостоятелни (не в съавторство) и всички те са пряко свързани с тематиката на обявения конкурс. Трябва също така да бъде отбелязано, че в представените от гл. ас. д-р Милена Маринкова научно-изследователски трудове и публикации не е установено наличие на плагиатство по чл. 4, ал. 11 от ЗРАСРБ.

В представената от гл. ас. д-р М. Маринкова Справка за цитиранията са отбелязани общо 7 цитирания и рецензии на нейните научни публикации от наши и чуждестранни изследователи, като едно от тези цитирания е в научно издание, реферирано и индексирано в световноизвестни бази данни с научна информация, а три от цитиранията са в монографии и колективни томове с научно рецензиране.

След анализ на значимостта и приносния характер на научната продукция на гл. ас. д-р Милена Маринкова, представена за участие в настоящия конкурс, давам много висока оценка на научното ниво на публикациите, както и на уменията и експертизата на автора им в научната област на конкурса.

Заключение

Документите и материалите, представени от гл. ас. д-р Милена Петрова Маринкова отговарят на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и съответния Правилник на СУ „Св. Климент Охридски“. Представени са достатъчен брой научни трудове, публикувани след материалите, използвани при защитата на ОНС „доктор“. В работите на кандидатката има оригинални научно-теоретични и приложни приноси, които са получили признание, като са били публикувани в списания и научни сборници и са били цитирани в авторитетни научни издания. Трудовете, представени за участие в конкурса, имат и практическа приложимост, като част от тях са пряко ориентирани към учебната работа. Научната и преподавателската квалификация на гл. ас. д-р Милена Маринкова не може да се постави по съмнение. Постигнатите от нея резултати в учебната и научно-изследователската дейност напълно съответстват на минималните национални изисквания.

След запознаване с представените в конкурса материали и научни трудове, анализ на тяхната значимост и съдържащите се в тях научни и научно-приложни приноси, давам своята положителна оценка и убедено препоръчвам на уважаемото Научно жури да избере гл. ас. д-р Милена Петрова Маринкова на академичната длъжност „доцент“ в СУ „Св. Климент Охридски“ - област на висше образование 2. Хуманитарни науки, професионално направление 2.1 Филология (Фонетика и фонология на испанския език).

28.02.2025 г. Рецензент: Snezhina Dimitrova Digitally signed by Snezhina Dimitrova Date: 2025.02.28 21:27:31 +02'00'

(проф. д-р Снежина Димитрова)